

925.092.1
1974 APR 6

Budapesti Közlekedési Hírlap

EKEDESI HÍRLAP

7

AMIT FŐVÁROSUNKRÓL TUDNI KELL (5.)

A Nagykorút története

A pesti Nagykorút négy nagyobb útvonalszakaszból áll, a Szt. István körútból, a Lenin, a József és a Ferenc körútból. Ez a hosszú útvonal csaknem egészében teljesen egységes városképet mutató, három-ötemeletes bérházak láncolatából áll. E házak emeletein ezer meg ezer lakás sorakozik egymás mellett, csak itt-ott szakítja meg a sort egy-egy középület.

A PESTIEK FÓRUMA

A körút egységes hatását hangsúlyozza ki az is, hogy a bérházak vonalát mindössze egyetlen helyen szakítja meg fásított tér (a Rákóczi tér); mégse érezzük rideg házrengetegnek a körutat, mert a fák, az elegáns üzletportálok, a különféle áruval zsúfolt kirakatok, a fénylő reklámfeliratok, s nem utolsósorban a nagyforgalmú utcakereszteződések megunhatatlanul változatossá, tarkává teszik az utcaképet.

A Népköztársaság útja bizonyosan szebb, nyugodtabb, harmónikusabb; mégis, ha Bu-

dapestre gondolunk, elsősorban a Rákóczi út és a Nagykorút, ez a két jellegzetesen „pesti” útvonal merül fel képzeletünkben.

Egyáltalán: szép-e a Nagykorút? Ízlés dolga; kétségtelen azonban, hogy forgalma, hangulata, színei elválaszthatlanul hozzájárultak a pesti ember életéhez, ugyanúgy szeretjük és számontartjuk, mint a főváros többi látnivalóit, a Halászbástyát, a Margitszigetet vagy a Népszínpadot.

ITT HORGÁSZTAK

Azt lehet mondani, a Nagykorút egy kicsit a pesti ember „Fóruma”. Kora reggeltől késő estig, de még az éjszakai órákban is tele vannak a körút járdái gyalogosokkal, az útvonalak autókkal, autóbusszokkal, villamosokkal, fel-alá hullámszik a tömeg, emberek dolguk után sietnek, vagy beugranak egy feketére a nagykorúti eszpresszók valamelyikébe. Az élet zajlik itt a maga tarkaságában, zajosságában, lüktető ütemében.

Hat budapesti kerületet érint vagy szel derékba a körút, megmártódva az egymástól eltérő jellegű, hangulatú városrészek mindegyikében, s mint a folyam a kavicsot, úgy görgeti forgalom-hullámaival bérházpartjai között a járművek ezreit.

A Nagykorút múltját, kialakulásának történetét kutatva, nem kell messzi évszázadokra visszakalandoznunk, hiszen a Nagykorút regénye mindössze két-három emberöltővel ezelőtt, a múlt század végén kezdődött. Száz évvel ezelőtt a mai Nagykorút helyén még az ún. Nagyárok húzódott. Áradásos időben a Duna töltötte fel ezt az árkot úgy, hogy partjaira horgászni jártak a régi pestiek. Egyes történelmi források korát megőrkítő metszeteken jól látni még a keskeny kis csatornát, amely messze a városfalakon kívül folydogál.

Az 1867-es kiegyezés utáni hatalmas építkezés hozta létre a mai Nagykorút, amely így arculatán, építkezési stílusán letagadhatatlanul magán hordozza a századvég építészeti szemléletét. Negyedszázad kemény munkájával szakaszonként épült meg a Nagykorút; 1896-ra lett kész.

Az akkori értelemben mindennek számító pompás bérházak hamarosan benépesült módosabb polgárcsaládokkal, míg a körút mögötti városrészek utcáiban a szegényebb kispolgári rétegek húzódtak meg. Ugyanígy magán a körúton is volt a lakásoknak bizonyos „rangora”: abban az időben társadalmi rangot is jelentett, hogy egy-egy család a körútnak melyik részén lakott.

AZ ELSŐ VILLAMOS

A legvagyonosabb réteg, a vállalkozók, bankárok, nagykereskedők az akkori Lipótvárosban, a mai Szt. István körúton telepedtek meg, s ahogyan a körút vonalán dél felé haladunk, úgy váltak a lakások szerényebbé, és a bérházak is mind kevésbé díszesekké. A Nagykorút József körúti és Ferenc körúti szakasza már egészen kispolgári jellegű volt.

Fontos dátuma a Nagykorút építési történetének 1887. november 28-a. Ezen a napon indult meg a Király utca (ma Majakovszkij utca) és a Nyugati pályaudvar között az első villamos. A kocsiallomány mindössze két motorkocsiból és egy pótkocsiból állott, és a jármű 1 m nyomtávolságú vágányon közlekedett. A kocsiszint és a „villamoscentrálét” a Nyugati pályaudvar mellett, egy üres telken, ütött-kotott deszkapajtaban helyezték el.

(Folytatjuk)